

перебувають у державній чи комунальній власності, передаються особам, зазначеним у п. «а» ч. 2 ст. 92 Земельного кодексу, лише на праві постійного користування;

— ч. 2 ст. 123 Земельного кодексу доповнена реченням наступного змісту: органам виконавчої влади або органам місцевого самоврядування, які передають земельні ділянки державної чи комунальної власності у користування відповідно до повноважень, визначених ст. 122 Земельного кодексу, забороняється вимагати додаткові матеріали та документи, не передбачені цією статтею;

— ч. 3 ст. 123 Земельного кодексу після абзацу другого абзацу доповнена новим абзацом такого змісту: у разі якщо у місячний строк з дня реєстрації клопотання відповідний орган виконавчої влади або орган місцевого самоврядування, який передає земельні ділянки державної чи комунальної власності у користування відповідно до повноважень, визначених ст. 122 Земельного кодексу, не надав дозволу на розроблення документації із землеустрою або мотивовану відмову у його наданні, то особа, зацікавлена в одержанні у користування земельної ділянки із земель державної або комунальної власності, у місячний строк з дня закінчення зазначеного строку має право замовити розроблення документації із землеустрою без надання такого дозволу, про що письмово повідомляє відповідний орган виконавчої влади або орган місцевого самоврядування. До письмового повідомлення додається договір на виконання робіт із землеустрою щодо відведення земельної ділянки.

СТАТІВКА А. М.

Національний юридичний університет ім. Ярослава Мудрого,
професор кафедри земельного та аграрного права, доктор юридичних наук

АГРАРНЕ ПРАВО Й ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

На сьогодні важливим завданням аграрного права є комплексне й всебічне регулювання аграрних відносин за допомогою правових інститутів через методи державного регулювання аграрних відносин, предмета правового забезпечення та захисту, а не тільки правового регулювання зазначених відносин.

В аграрному праві здійснюється узгодженість норм права як власних, які відображають специфіку правового регулювання сільського господарства, так й різногалузевих, які використовуються для правового регулювання майнових, в тому числі аграрних майнових відносин. При цьому, враховуючи ознаку належності до правового регулювання

аграрними інститутами. В цьому контексті, з метою оцінки ефективності правового регулювання аграрних відносин, аграрне право потребує доповнення його норм іншими нормами різних галузей права. Наприклад, охоронними нормами, включаючи відповідні норми кримінального, адміністративного права в тій мірі, в якій вони здійснюють правовий вплив й захист майнового інтересу сільськогосподарського виробництва аграрними інститутами і потребують відповідної узгодженості.

Вбачається, що вирішенню завдань щодо підвищення ефективності правового забезпечення державного регулювання сільського господарства буде сприяти виділення трьох рівнів відповідного законодавчого забезпечення. По-перше, основний рівень системи правового забезпечення державного регулювання сільського господарства — це рівень правового закріплення економічних методів державного регулювання сільського господарства. Він характеризується створенням й розвитком економіко-правових інститутів, які базуються на майновому інтересі суб'єктів аграрних відносин. Тут правова регламентація частини економічного інструментарію впливає на майновий інтерес суб'єктів аграрних відносин, створює інститути зобов'язань: договірних, податкових, складні зобов'язання з елементами державної підтримки — страхування, субсидій, пільгових кредитів та ін.. Важливо при цьому, щоб аграрним правом виділялися не тільки моделі зобов'язань, які використовуються в інших галузях економіки (наприклад, цивільно-правові договори), а й спеціальні моделі зобов'язань, які застосовувалися б тільки в аграрному секторі економіки. Все це вимагає розробки й прийняття спеціальних аграрних законів. Останні деталізували б відповідну правову регламентацію, яка не відображалася б в загальних законах (наприклад, регламентація здійснення держзакупівель) тощо.

По-друге важливим завданням правового забезпечення державного регулювання сільського господарства є вибір й закріплення цілей й завдань державного регулювання аграрних відносин, підбір методів, завдяки яким державні органи влади, зокрема, Міністерство аграрної політики та продовольства України, здійснюють політику державного регулювання сільського господарства в середньостроковому часовому періоді. Тут методи регулювання повинні бути обґрунтованими, відповідати основним тенденціям формування суспільних економічних відносин, які передбачається врегулювати (наприклад, єдиний сільськогосподарський податок). Разом з тим, в передбачених заходах необхідно вичленити ті, які можливо вирішити правовими методами, а саме шляхом формування нових, або удосконалення відносин які вже склалися, наділення конкретних визначених суб'єктів правами, пов'язаних з ними обов'язками. Необхідно при цьому закріплювати правові норми так, щоб вони були узгоджені вже з діючими нормами правового регулювання, якщо передбачається провести реформування тільки частини

аграрних (економічних) відносин. Таким чином, законодавство яке відноситься до другого рівня системи правового забезпечення державного регулювання аграрних відносин, опираючись на методи державного регулювання, повинно закріпити підбір методів, які безпосередньо використовуються державою на визначеному часовому етапі в процесі державного регулювання сільського господарства, оскільки різні економічні ситуації в державі, стосовно різних галузей економіки, вимагають застосування різних методів регулювання. Наприклад, Закон України «Про державну підтримку сільського господарства України» є свідченням здійснити спробу правової регламентації таких методів, як бюджетна дотація (ст. 8), страхування сільськогосподарської продукції (ст. 10), кредитна субсидія (ст. 13), бюджетна товарна дотація (ст. 15) та ін..

По-третє, завершеним, кінцевим в системі правового забезпечення державного регулювання аграрних відносин є третій рівень — програмний. Характеристика якого полягає в тому, що завершення правового забезпечення економічного механізму державного впливу на суб'єкти сільського господарства, і, що головне, передбачає прив'язку відповідних нормативних актів до державних засобів й визначеному часовому періоду через державні програми та їх реалізацію. Наприклад, постанова КМУ від 19 вересня 2007 р. № 1158 «Про затвердження Державної цільової програми розвитку українського села на період до 2015 року» та ін..

Наведена трьохрівнева система правового забезпечення державного регулювання аграрних відносин дозволить уникнути колізій й конфлікту між аграрним і галузевим цивільним податковим та ін. законодавством враховувати специфіку аграрного виробництва та сільського господарства, ліквідувати для виконавчих органів, які безпосередньо відповідають за використання бюджетних коштів, не властивої для них нормотворчої функції, вилучивши відповідні чинники корупційності.

СИДОР В. Д.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
професор кафедри аграрного, земельного та екологічного права,
доктор юридичних наук

ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА В ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИНАХ

В умовах світової глобалізації екологічні проблеми набувають не лише загальнодержавного, але й міжнародного значення. Екологічна безпека в Україні з кожним роком стає все важливішим елементом і складовою національної безпеки держави. Положення, що розвивають цей принцип, закріплені Конституцією України, Земельним кодексом